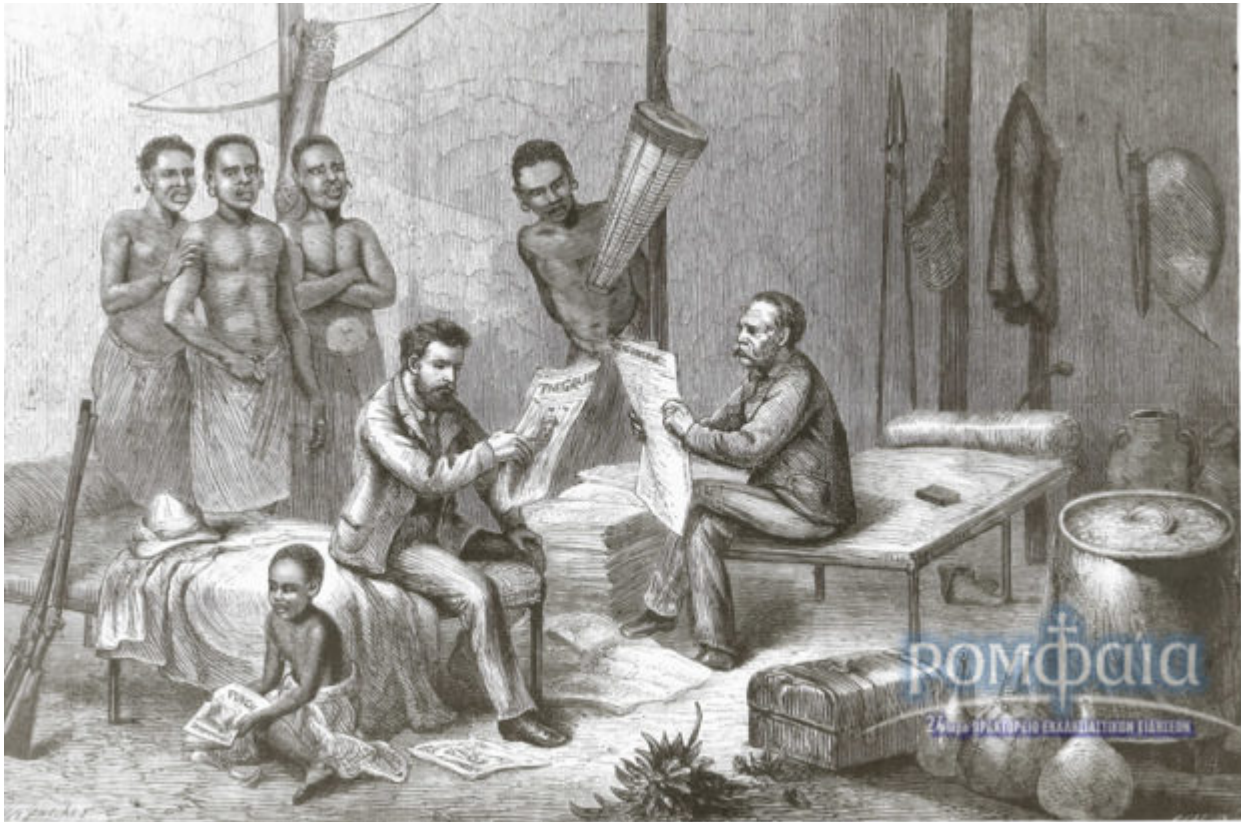

Λησμονημένοι Έλληνες στις χώρες της Ασίας, Απω Ανατολής και Αφρικής

/ [Θαύματα και θαυμαστά γεγονότα](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Image not found or type unknown

Του Μητροπολίτη Ναϊρόμπης κ. Μακαρίου

«Έχε εις τόν νοῦν σου τήν πατρίδα, ὅταν σοῦ ζητοῦν χρήματα καί σκέψου ὅτι, μέ τά ὀλίγα σου γρόσια, κάποτε, σώζεται μία μεγάλως ἔθνωφελής ιδέα».

Ὁ Τζιτζινίας πρὸς Σταματιάδη

Περιδιαβάζοντας καί ἀνακαλύπτοντας, μέ τίς συνεχεῖς ἔρευνες, τίς τελευταῖες δεκαετίες, χῶρες, ἰδιαίτερα τῆς Ἀφρικής, τήν πολύμορφη δράση τῶν Ἑλλήνων τοῦ παρελθόντος, ἀλλά καί τοῦ παρόντος, σκέφθηκα ὅτι θά ἦταν χρήσιμο νά γίνει μία ἐκτενής δημοσιοποίηση καί γνωριμία, τοῦλάχιστο, μ' ἓνα μικρό ἀριθμό Ἑλλήνων τῆς Διασποράς.

Λόγοι πολλοί μέ ὤθησαν νά κάνω αὐτή τήν ἰδέα πράξη. Ἐνῶ γιά τούς ξένους ἐξερευνητές καί πρωτοπόρους κυκλοφοροῦν συνέχεια μελέτες καί βιβλία, μέ τή δράση τους καί τίς ἐπιτυχίες τους, γιά μᾶς, τούς Ἕλληνες, δίνεται ἡ ἐντύπωση ὅτι ὑστεροῦμε σ' αὐτό τόν τομέα ἢ ἐλάχιστα ἀναφερόμαστε σ' αὐτούς καί, ὅταν γίνεται αὐτό, γίνεται μόνο περιστασιακά.

Ἦδη, ἔχω γράψει γιά ἀρκετούς Ἕλληνες διαπρεπεῖς τῆς Διασποράς τόσο στόν χῶρο τῆς Ἀφρικής, ἀλλά καί τῆς Εὐρώπης καί Ἀμερικής ἀκόμα καί τῶν Ἰνδιῶν.

Ὅμως διαπίστωσα μιά ἔλλειψη: Δέν ὑπάρχει καταγραφή τοῦ πλούτου, τῆς μεγαλουργίας καί τοῦ ἀθλοῦ τῶν Ἑλλήνων πρωτοπόρων, σέ μιά μελέτη σύντομη μέν ἀλλά περιεκτική καί ἀντικειμενική, χωρίς νά γίνεται ὅποιαδήποτε ὑποτίμηση τῶν κατορθωμάτων ἄλλων ἐξερευνητῶν, σέ ἄλλους καιρούς, ἀπό ἄλλες χῶρες.

Οἱ μελέτες πού, ἤδη, ἀνέφερα, σχετίζονται μέ πρωτοπόρους στά γράμματα, στίς ἐπιστήμες, στίς τέχνες, ἀλλά καί στή φιλανθρωπία· ἐδῶ ἐννοῶ τούς μεγάλους ἐθνικούς εὐεργέτες πού τίμησαν, μέ τήν προσφορά τους καί τήν συμβολή τους, τό Ἑλληνικό ὄνομα.

Δέν θά πρέπει νά μᾶς διαφεύγει τό γεγονός ὅτι, σέ πλεῖστες ὁσες περιπτώσεις, οἱ Ἕλληνες εἶναι ἐκεῖνοι πού πρῶτοι πάτησαν τό πόδι τους σέ ξένες χῶρες· μέ τήν ἐργατικότητα, τό ζῆλο τους, τήν τόλμη τους, τό ἦθος τους, ἔκαναν ἔργα πολιτισμοῦ καί ὑψωσαν τό κῦρος τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς.

Στήν παρούσα μελέτη, δέν θά ἀναφερθοῦμε στή μοναδικότητα τῆς πορείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, οὔτε στόν Πυθέα τόν Μασσαλιώτη ἢ στόν περίφημο ἀστρονόμο τοῦ 2ου αἰῶνα, Πτολεμαῖο, τόν γεωγράφο Μαρίνο, τόν Ἡρόδοτο, πού, τόν 5ο αἰῶνα π.Χ., ταξίδεψε σέ μακρινές καί ἀγνωστες χῶρες· ἀπό τά γραπτά κείμενά του μέχρι σήμερα διαφωτίζονται καί ἀντλοῦν οἱ ἐπιστήμονες, τόν Στράβωνα τοῦ 1ου π.Χ. αἰῶνα πού ἐγένε αἰτία νά τεθοῦν οἱ βάσεις τῆς Γεωγραφίας, τόν Κοσμᾶ τόν Ἰνδικοπλεύστη, τόν ναύαρχο Νέαρχο τοῦ στόλου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου πού, τίς σημειώσεις του, χρησιμοποίησαν οἱ Πορτογάλοι καί οἱ Ἕλληνες, αἰῶνες μετά, γιά νά «ὑπερηφανευθοῦν γιά τίς ἀνακαλύψεις τους», τόν Εὐδοξο Κυζικηνό, αὐτόν πού ἀνακάλυψε πρῶτος τή θαλάσσια ὁδὸ πρὸς τίς Ἰνδίες καί τήν Ἀφρική μέ τόν περίφημο περίπλου του, γιά νά ἐτοιμάσει, στό τέλος, τοπογραφικές, γεωγραφικές καί ἐπιστημονικές ἐπισημάνσεις, τόν Ἀρίσωνα καί τόσους ἄλλους.

Τώρα, ἀντιλαμβάνεται κανεὶς τό μεγαλεῖο καί τό θαῦμα πού ἐπετέλεσαν τόσοι ἐξέχοντες Ἕλληνες ἐρευνητές καί ὁδοιπόροι, προτοῦ κᾶν, ἀκόμα, ἐμφανισθοῦν οἱ ἄλλοι λαοὶ στή γῆ... Ὅπου πέρασαν αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες τῆς ἀρχαιότητος, ἀφησαν ἵχνη τοῦ μεγάλου Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί τίς ἀξίες τοῦ φωτός καί τῆς

δημιουργικότητας.

Όλοι τους υπήρξαν πρόδρομοι και κανείς δεν πρέπει να άμφιβάλλει για τη συμβολή τους στη διαμόρφωση και στη στήριξη πολιτισμών, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία ιστορίας και καταγωγής των λαών που ανακάλυψαν και έμochθησαν, ώστε να μορφώσουν.

Ο Ι. Μπαϊκερ, στην ιστορία των γεωγραφικών ανακαλύψεων και εξερευνησέων του, σημειώνει ότι: «Γιά να παρακολουθήσει κανείς την ιστορία των γεωγραφικών ανακαλύψεων, δέ χρειάζεται ν' ανατρέξει πριν από τους Έλληνες. Αυτοί ξεπέρασαν κάθε άλλον αρχαίο λαό, στην ανάπτυξη της γεωγραφικής έπιστήμης και είχαν αποκτήσει, σέ σημαντικό βαθμό, γνώση της γής...».

Τά κατορθώματα, λοιπόν, των Έλλήνων εξερευνητών χαρακτηρίζονται και από τους ξένους ακόμα σαν ένα από τά αξιολογότερα έπιτεύγματα όλοκλήρου της ανθρωπότητας, σταθμός στην ιστορία των περιπετειών και των θαλασσοπορειών.

Ένας, λοιπόν, τέτοιος τύπος που έζησε στά μέσα του 17ου αιώνα ήταν ο Κεφαλλονίτης, Κωνσταντίνος Γεράκης, ο οποίος γεννήθηκε στό Άργοςτόλι, τό 1637, από πατέρα Γεώργιο, προερχόμενο από οικόγένεια εύγενών, γενάρχης της οποίας ήταν ο Φραγκίσκος Γεράκης.

Η ιστορία του είναι μυθιστορηματική, γιατί, από μικρό, άσημο παιδί τότε που έγκατέλειψε την ιδιαιτέρα του πατρίδα, κατόρθωσε να γίνει πρωθυπουργός και αντιβασιλεύς στό μακρινό Σιάμ.

Ο Κωνσταντίνος Γεράκης, από πολύ μικρός σχετικά, κατατάχθηκε στόν Άγγλικό στρατό, μάλιστα, στό τέλος, έφθασε και στό βαθμό του άξιωματικού του ναυτικού.

Πάντα, του άρεσε ή θάλασσα, γι' αυτό, από την αρχή, ή ζωή του σχετίστηκε μέ ταξίδια. Στη συνέχεια, προσλήφθηκε στην ύπηρεσία της, τότε, Έταιρείας των Ίνδιών, όπου απέκτησε τεράστια περιουσία, αφού πέρασε διάφορα στάδια προαγωγών, ώστε στό τέλος να μπορεί ο ίδιος να αποκτήσει δικό του πλοίο, γιά να ταξιδεύει στις μακρινές χώρες της Άπω Ανατολής και της Ασίας.

Από τά ταξίδια του αυτό, έμαθε την ιστορία και τον πολιτισμό τόσων λαών και φυλών, όπως και τις γλώσσες τους. Κάποτε, έχασε όλη του την περιουσία, ύστερα από ένα ναύαγιο που, ως έκ θαύματος, ο ίδιος σώθηκε, μαζί μ' ένα Πρέσβυ του Βασιλείου του Σιάμ, ο οποίος επέστρεφε από την Περσία.

Η γνωριμία του αυτή έγινε αίτια να έπισκεφθει τό Σιάμ και μάλιστα να αποκτήσει τη συμπάθεια του Ήγεμόνα του Βασιλείου, σέ τέτοιο βαθμό, ώστε, στό τέλος, να

του αναθέσει την Πρωθυπουργία και την Αντιβασιλεία της χώρας... Φανταστείτε, έναν Κεφαλλονίτη, τον 17ο αιώνα, να κυβερνά μία χώρα έξωτική, όπως το Σιάμ.

Ο τίτλος τον οποίο είχε σύμφωνα με τα τότε έθιμα, ήταν εκείνος του Μεγάλου Βεζύρη. Ο Γάλλος ιστορικός και φιλόσοφος, Βολταίρος, αναφέρεται, με λεπτομέρεια, στην περίπτωση του Γεράκη και τη σχέση του με το κράτος του Σιάμ.

Επίσης, σε πολλά άλλα ξενόγλωσσα βιβλία και εγκυκλοπαίδειες ανάμεσα στα οποία και η περίφημη Βρετανική. Έν τω μεταξύ, ο Γεράκης, στην αύλη του Ήγεμόνα, νυμφεύεται κόρη μεγιστάνος του Κράτους, την οποία όνόμασε Μαρία και απέκτησε μαζί της τον μονάκριβο γιό του, τον Γεράσιμο.

Λόγω των πολλών χαρισμάτων και του πλούτου των σκέψεων και των πράξεών του, ο Βασιλιάς του Σιάμ του είχε απόλυτη εμπιστοσύνη και δεχότανε τις προτάσεις του, γιατί γνώριζε το καλό που θα προέκυπτε για το κράτος του και τον λαό του.

Κάποτε, ο Γεράκης του εισηγήθηκε τη σύναψη σχέσεων με τη Γαλλία και την εισαγωγή και προστασία στους ύπηκούς του του Χριστιανισμού. Τότε, Βασιλιάς της Γαλλίας ήταν ο Λουδοβίκος ο 14ος.

Επί κεφαλής της πρεσβείας τέθηκε ο ίδιος ο Γεράκης, ο οποίος πήγε στη Γαλλία με βαρύτιμα δώρα από τον Βασιλέα του Σιάμ, προς τον Βασιλέα της χώρας αυτής.

Συγκινητική ήταν η στιγμή, όταν παρουσιάστηκε μπροστά στον Λουδοβίκο ο Γεράκης. Τον έντυπωσίασε τόσο η διπλωματία του και οι τρόποι του, ώστε ο Γεράκης - παρόλο που ήταν ντυμένος με την εθνική ένδυμασία των Σιαμαίων και την παραδοσιακή κοτσίδα του - δέν ήταν άλλος παρά ένας απόγονος του Μεγάλου Αλεξάνδρου και γνήσιος Έλληνας από την Κεφαλλονιά...

Ο Γεράκης υπέγραψε δύο σημαντικές συμφωνίες με τον Βασιλέα της Γαλλίας: Μία έμπορική, στις 22 Σεπτεμβρίου 1685 και μία πολιτιστική που ήταν ακριβώς εκείνο που έπιζητούσε, δηλαδή, την αποστολή ιεραποστόλων, για να εκχριστιανίσουν τον Σιαμαίο πληθυσμό του Βασιλείου του Σιάμ (15 Μαρτίου 1685).

Στό σημείο αυτό, θα πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι πρώτοι, μετέφεραν τον Χριστιανισμό, εκεί, οι Πορτογάλοι, το 1545, και αργότερα οι Ολλανδοί. Οι συμφωνίες αυτές, λοιπόν, του Γεράκη άνοιξαν τις πύλες για το Γαλλικό εμπόριο και την ιεραποστολή στο Σιάμ.

Αυτό, ήταν φυσικό, να ενοχλήσει τους Πορτογάλους και τους Ολλανδούς, οι οποίοι, με διάφορους τρόπους δημιούργησαν σοβαρό πρόβλημα στη χώρα, με τη συμμαχία

τῶν ἀντιφρονούντων μέ τά σχέδια τοῦ Γεράκη.

Τόση ἦταν ἡ ἀναταραχή, ὥστε ἐγινε μιά ἐπανάσταση, κατά τῶν κυβερνώντων τοῦ Βασιλείου τοῦ Σιάμ, τό 1688, ὥστε νά ἐξολοθρευθεῖ ὁ βασιλικός οἶκος τοῦ Σιάμ καί ὁ Γεράκης, μαζί μέ τή σύζυγό του Μαρία καί τό γιό του, Γεράσιμο, νά μαρτυρήσουν θάνατο φρικτό, στίς 5 Ἰουλίου 1688.

Αὐτός ἦταν ὁ βίος καί ἡ πολιτεία, ἐν συντομία φυσικά, τοῦ Κεφαλλονίτη Γεράκη πού, ἀπό τό 1657 μέχρι καί τό θάνατό του, κυβέρνησε τή χώρα τοῦ Σιάμ, σάν νά ἦταν πατρίδα του.

Ἐνας ἐξ ἴσου ἀξιόλογος περιηγητής, ἰατρός καί ἐξερευνητής, εἶναι ὁ Παναγιώτης Ποταγός πού, τόν περασμένο αἰώνα, ἀκριβῶς τήν ἐποχή πού ὁ Λίβινγκστον, ὁ Στάνλεϋ καί ὁ Σβάϊνφουρτ καί ἄλλοι πολλοί περιόδευαν καί ἀνακάλυπταν νέες περιοχές, φυλές, ποταμούς, λίμνες καί φυλές, θεωρήθηκε ἴσως καί ἀνώτερός τους πού, ὅπως ἐγράψε ἡ Γαλλική ἐφημερίδα Συζήτηση: «Αἱ περιηγήσεις τοῦ Λίβινγκστον καί Στάνλεϋ ὄνομα ἀπέκτησαν, ἀλλά τήν ἐπιστημονικήν ὠφέλειαν ἔχει ἡ περιήγησις τοῦ Ἑλληνοῦ ἰατροῦ».

Αὐτός, λοιπόν, ὁ ἀγνωστος στούς πολλούς, μά ἐξαίρετος πρωτοπόρος, ἰατρός καί ἐξερευνητής γεννήθηκε στή Βυτίνα τῆς Ἀρκαδίας, τό 1839. Ὁρφάνεψε σέ ἡλικία δύο μόλις ἐτῶν ἀπό πατέρα.

Τοῦτο δέν τόν ἐμπόδισε νά προοδεύσει στά γράμματα. Εἶχε δίψα γιά μάθηση, γι' αὐτό καί, ἐργαζόμενος, ἔμαθε τά πρῶτα γράμματα στήν Τρίπολη.

Ἀφοῦ, τώρα, ἦταν ἔτοιμος γιά ἀνώτερες σπουδές, ἐγγράφεται στή Νομική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπου φοίτησε γιά δύο χρόνια· ἐγγράφεται, στή συνέχεια, στήν Ἱατρική Σχολή τοῦ ἰδίου Πανεπιστημίου ἀπ' ὅπου ἀπεφοίτησε, μέ ἀριστα, καί ἀνηγορεύθη διδάκτωρ.

Ἄσκησε, γιά λίγο χρονικό διάστημα, τό ἐπάγγελμα τοῦ γιατροῦ στή Στεμνίτσα καί, στή συνέχεια, ἔκανε συμπληρωματικές σπουδές στό Παρίσι, πάντα στόν κλάδο τῆς ἱατρικῆς.

Ἐκεῖ κέρδισε τήν ἀπόλυτη ἐμπιστοσύνη τῶν Γάλλων, ἐκδηλώνοντας τά ἀλτροῦϊστικά του αἰσθήματα, περιθάλλοντας τούς πάσχοντες ἀπό τήν ἐπιδημία τῆς χολέρας, μέ αὐτοθυσία. Ἡ Γαλλική Κυβέρνηση, γιά τήν προσφορά του αὐτή, ἐξέφρασε τήν εὐαρέσκειά της, πρὸς τόν Παναγιώτη Ποταγό.

Ἀπό μικρός ἦταν ἀνήσυχος. Ἦθελε νά γνωρίσει νέους κόσμους καί νά δεῖ, μέ τά ἴδιά του τά μάτια, τίς χῶρες ἐκεῖνες πού γνώριζε μόνο μέ τή φαντασία του, τίς

μακρυνές πού δέν τίς εἶχε ἀκόμη πατήσει πόδι εὐρωπαίου.

Ἐτσι, τό Νοέμβριο τοῦ 1867, ἄρχισε τό μεγάλο ἐξερευνητικό του ταξίδι, πού, ὅπως σημειώνει ὁ ἴδιος: «... Ἀνεχώρησα ἐπί σκοπῶ νά διερευνήσω τάς κεντρικάς τῆς Ἀσίας χώρας, καί, εἰ δυνατόν, νά συσχετίσω αὐτάς πρός τάς περιγραφάς τῶν ἀρχαίων μας Γεωγράφων...».

Ἀπλά καί λιτά, χωρίς κανενός τήν οἰκονομική στήριξη, ξεκινᾷ ὁ Ποταγός σέ ἡλικία 29 ἐτῶν ἕνα ταξίδι πού θά διαρκέσει δεκαπέντε τόσα χρόνια. Δέν εἶχε καμιά προσωπική φιλοδοξία. Ἦθελε, μέ τήν ἐνέργειά του αὐτή, νά τιμήσει τό ὄνομα τῆς Ἑλλάδας ἀλλά καί νά δείξει στόν ἔξω κόσμο ὅτι, ὄντως, καί σήμερα ὑπάρχουν Ἑλληνες πού ἀγαποῦν τίς ἐρευνες καί τίς ἐξερευνητικές ἀποστολές.

Καί δέν ἦταν μόνο τοῦτο. Γνώρισε ἀπό κοντά τά ἦθη καί ἔθιμα, τίς συνήθειες καί τίς ἱστορίες τόσων ξένων καί ἀγνωστων, πολλές φορές, λαῶν καί ἀνθρώπων. Ἦταν, ὅπως τονίστηκε, ἀνήσυχο μυαλό.

Γι' αὐτό, ἡ ἀγάπη του καί ἡ ἀγωνία του ἦταν, εἰ δυνατόν, νά συμπληρώσει προηγούμενους ἢ καί νά φέρει νέα στοιχεῖα στή μελέτη τῆς γεωγραφίας, τῶν κλιματολογικῶν συνθηκῶν, τῆς λαογραφίας.

Ἀναφέρουμε, στή συνέχεια, μερικές ἴσως ἀπό τίς χῶρες καί περιοχές πού ἐπεσκέφθηκε: Αἴγυπτο, Συρία, Μεσοποταμία, Περσία, Ἀφγανιστάν, Ἰμαλαΐα, Γοβαϊκή ἔρημο, Σινική Ταταρία, Μογγολία, Σιβηρία, Ἀσία, «... κατά τάς εὐρυτέρας τῆς ἠπείρου ταύτης διαστάσεις καί εἰσέδυσεν εἰς τήν Τροπικήν Ἀφρικὴν πολύ πέραν τῶν ὁρίων, εἰς ἃ εἶχον φθάσει ἄλλοι ἐξερευνηταί...».

Πρός τό τέλος τῶν περιηγήσεών του, ἐπεσκέφθη τήν Ἁγία Πετρούπολη καί τήν Ὀδησσό καί ξανά τήν Αἴγυπτο, τήν Ἀραβία, τίς Ἰνδίες καί τίς ἀνεξερευνήτες ἐκτάσεις ὀλοκλήρου τῆς ἀχανοῦς Ἀφρικανικῆς Ἠπείρου, ἐκεῖ πού οὔτε κἂν ἔφθασε ὁ περιηγητής καί γνωστός μέγας ἐξερευνητής, Σβάϊνφουρτ.

Καί τό πιά σημαντικό: Ἀπ' ὅλους τούς τόπους πού ἐπεσκέπτετο, μάζευε πολύτιμο ὕλικό σέ μέταλλα, νομίσματα, φυτά, καρπούς, ἀνθρωπολογικά εὐρήματα καί διάφορα ἄλλα τά ὁποῖα ἀπέστελλε στό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν.

Τούς κόπους καί τίς ἀξιόλογες ἐπιστημονικές καί ἐθνολογικές του μελέτες ἀναγνώρισε, δεόντως, ἡ Γεωγραφική Ἐταιρεία τῶν Παρισίων, τό δέ πρῶτο τόμο τῶν Περιηγήσεών του, πού ἀποτελεῖτο ἀπό 700 σελίδες, ἐξέδωκε τό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, τό 1885.

Ὅταν μάλιστα προσκλήθηκε ἀπό τό Βασιλέα τοῦ Βελγίου νά ὑπογράψει τή χρυσή

βίβλο τῶν ἐξερευνητῶν καί περιηγητῶν, ὁ Ποταγός, μέ μετριοφροσύνη καί ταπείνωση, σημείωσε μόνο, «Εἷς Ἕλληνα».

Ἐπιστρέφοντας στήν Ἑλλάδα, ὁ Ἀρκαδικῆς καταγωγῆς ἐξερευνητής καί περιηγητής ἀποσύρθηκε στήν κωμόπολη Νυμφές τῆς Κερκύρας, ὅπου ἄφησε τήν τελευταία του ἀναπνοή, στίς 13 Φεβρουαρίου 1903 καί ἐτάφη, τήν ἐπομένη, στόν περίβολο τῆς Παναγίας τῶν Παπουτσάτων...

Ἕνας ἄλλος Ἕλληνας διαπρύσιος πρεσβευτής τῆς ἑλληνικῆς κουλτούρας καί ξακουστός εἶναι ὁ φέρων τήν καταγωγή του ἀπό τή Λευκάδα, ἀπό πατέρα Ἄγγλο καί μητέρα Ἑλληνίδα.

Γεννήθηκε τό 1850 καί ἀπόκτησε ὅλα τά χαρακτηριστικά καί τίς ιδιότητες τοῦ ἀληθινοῦ Ἕλληνα. Πολύ νωρίς, ἔχασε τούς γονεῖς του καί ἔτσι τόν υἱοθέτησε μία θεία του, στήν Ἀγγλία.

Μάλιστα λέγετα ὅτι ἐκείνη τόν προόριζε γιά κληρικό· ἐκεῖνος ὁμως εἶχε ἄλλες βλέψεις καί προγράμματα. Ἐφθασε στήν Ἀμερική, σέ ἡλικία 18 ἐτῶν, καί ἐργάστηκε, σάν διορθωτής, στήν ἀρχή σέ διάφορες ἐφημερίδες, καί, στό τέλος, ἔγινε ἀρχισυντάκτης.

Ἐγραφε μέ ὕφος πού συνάρπαζε τούς ἀναγνῶστες καί ἡ γλαφυρή του πένα ἠλέκτριζε τούς πάντες. Καί ἐδῶ δέν ἠθελε νά παραμείνει γιά πολύ. Τόν τραβοῦσε ἡ περιπέτεια· ἔτσι, τό 1887, φθάνει στίς Γαλλικές Ἰνδίες.

Ἀπό ἐκεῖ δίνει καί πάλι τόν πλούσιο ἐσωτερικό του κόσμο, μέ σαγηνευτικές ἀνταποκρίσεις, γιά τούς ἀνθρώπους πού συναντᾷ καί μελετᾷ, ταυτόχρονα. Καί πάλιν, ἀναζητᾷ κάτι πιό συναρπαστικό.

Ἐτσι, ἀποφασίζει νά συνεχίσει τήν περιπέτεια του, φθάνοντας ὡς τή χώρα τοῦ Ἀνατέλλοντος Ἡλίου, τήν Ἰαπωνία. Στή μακρινή, λοιπόν, Ἰαπωνία ἐνθουσιάζεται ἀπό τίς δοξασίες καί τούς θρύλους τοῦ λαοῦ αὐτοῦ. Ἀπό νωρίς, γίνεται ἐραστής τῶν ποικιλόμορφων καί λεπτῶν ψυχῶν τῶν Ἰαπώνων.

Γίνεται ἕνα μ' αὐτούς, ἀφοῦ ἀποφασίζει νά νυμφευτεῖ Ἰαπωνέζα καί νά ἀκολουθήσει πιστά τόν Ἰαπωνικό τρόπο ζωῆς. Ἡ ψυχὴ του ὁμως ἔμεινε πάντα Ἑλληνική.

Ἐπηρεασμένος ἀπό τήν Ἑλληνική του φύση καί καταγωγή, κατορθώνει νά συγκεράσει αὐτά μέ τήν Ἰαπωνική κουλτούρα, ὥστε, στό τέλος, νά γίνει γνώστης ὄχι μόνο τῆς γλώσσας, ἀλλά καί νά συγγράψει ὁ ἴδιος ποιήματα, διηγήματα, λαογραφικές καί ἱστορικές μελέτες.

Τόσο ἐνθουσίασε τούς Ἰάπωνες ὁ ἀληθινός γόνος τῆς Λευκάδος πού τοῦ πρόσφεραν

θέση καθηγητή τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας στό Πανεπιστήμιο τοῦ Τόκιο, τό 1888.

Ὁ Λευκάδιος Χέρν, ἔτσι ἦταν τό ὄνομά του, εἶναι γνωστός, σήμερα, στήν Ἰαπωνία μέ τό δικό τους ὄνομα, Γιακουῖμο Κοϊζοῦμι. Ἐγγραψε καί τραγούδησε μέ πάθος γιά τήν Ἰαπωνική ψυχή, ὥστε, μέχρι σήμερα, νά τόν τιμοῦν, νά τόν θυμοῦνται καί νά τοῦ ἔχουν ξεχωριστή θέση μέσα στήν ἱστορία τους οἱ Ἰάπωνες, γι' αὐτή ἀκριβῶς τήν ἀγάπη του καί τήν πίστη του πρός τήν Ἰαπωνική κληρονομιά καί παράδοση.

Νά, λοιπόν μέχρι ποῦ ἔφθασαν τά βήματα τῶν Ἑλλήνων τοῦ περασμένου αἰώνα. Ἀπέθανε τό 1904 καί, τά 25 χρόνια ἀπό τό θάνατό του, γιορτάστηκαν, τό Σεπτέμβριο τοῦ 1929, στήν Ἰαπωνία, μέ πρωτοφανεῖς γιορταστικές ἐκδηλώσεις.

Συνεχίζουμε τήν περιδιάβασή μας, αὐτή τή φορά, γιά νά βρεθοῦμε στίς μακρινές Ἰνδίες, ὅπου πολλά παιδιά τῆς Ἑλλάδας τίμησαν τό ὄνομα τῆς καταγωγῆς τους.

Θά σταθοῦμε ὁμως σ' ἓνα: Τόν Δημήτριο Γαλανό, τόν Ἀθηναῖο, πού ἀντιπροσωπεύει, ἐπάξια, ὅλους τούς ἄλλους. Ἡ καταγωγή του ἦταν ἀπό τήν Ἀθήνα, ὅπου γεννήθηκε, γύρω στό 1760, ἀπό πατέρα Παντολέοντα καί μητέρα Διαμάντω. Μαθήτευσε πρῶτα στήν Ἀθήνα, κάτω ἀπό τόν σπουδαῖο διδάσκαλο, Ἰωάννη Μπενιζέλο.

Στά δεκατρία του χρόνια, μαθήτευσε κοντά στόν ἐπίσης ἐξαίρετο διδάσκαλο τοῦ Μεσολογγίου, Παναγιώτη Παλαμᾶ, καί, στή συνέχεια, ἔφθασε στή νῆσο Πάτμο, ὅπου μαθήτευσε κοντά στόν περίφημο διδάσκαλο Δανιήλ, γιά ἕξι συνεχῆ χρόνια.

Στό διάστημα αὐτό, ἀπόκτησε ὅλες τίς ἀπαραίτητες γνώσεις τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας καί γραμματικῆς. Πλούσια ἐφοδιασμένος, πνευματικά, προσκλήθηκε, ἀπό τόν θεῖο του, Μητροπολίτη Καισαρείας, Γρηγόριο, στήν Κωνσταντινούπολη.

Ὁ ἱεράρχης Γρηγόριος ἐθαύμασε τίς ἀρετές καί τά σπάνια προσόντα τοῦ νεαροῦ ἀνιψιοῦ του· προσπάθησε μάλιστα νά τόν εἰσαγάγει στίς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ἀλλ' ὁ Δημήτριος ἀντέδρασε, λέγοντας ὅτι θέλει νά πλουτίσει τίς ἐπιστημονικές του γνώσεις.

Ἐτσι, ὅπως εἶναι γνωστό, τήν ἐποχή ἐκείνη, ἡ Ἑλληνική Κοινότητα τῆς Καλκούτας τῶν Ἰνδιῶν ἠκμαζε (ἔχουμε, ἤδη, ἀσχοληθεῖ ἐκτενέστερα, μέ τήν παρουσία τῶν Ἑλλήνων στίς Ἰνδίες, ὅπως καί γιά τόν ἴδιο τόν Γαλανό σέ εἰδική μονογραφία·) ἐκεῖ ἓνας πλούσιος Ἑλληνας ζητοῦσε διδάσκαλο, γιά τήν ἀνατροφή τῶν παιδιῶν του. Τό ὄνομά του ἦταν Κωνσταντῖνος Πανταζῆς.

Ἔτσι, ὁ θεῖος τοῦ Δημητρίου, ὁ Καισαρείας, τοῦ συνέστησε νά πορευθεῖ πρὸς τὰ ἐκεῖ, ὥστε νά ἀναλάβει τὴν ἑλληνοπρεπεῖ ἀνατροφή τῶν παιδιῶν τοῦ Πανταζῆ.

Ὁ Δημήτριος δέχθηκε, μέ πολλή χαρά, τὴν πρόσκληση καί ἀναχώρησε, τό τέλος τοῦ 1786, γιὰ τίς Ἰνδίες. Στὴν οἰκογένεια, λοιπόν, τοῦ εὐπόρου Πανταζῆ, στὴν ἀρχή, ἐγίνε δάσκαλος τῶν παιδιῶν τους, ἀλλά καί ἄλλων Ἑλλήνων συγγενῶν τους.

Ἔτυχε πολλῶν περιποιήσεων καί τιμῶν ἀπὸ ὄλους, γιατί εἶχαν, ἀνάμεσά τους, ἕναν τέτοιο ἀφοσιωμένο δάσκαλο καί Ἑλληνιστὴ τέλειο. Ἀλλά ὁ Δ. Γαλανός δέν ἦταν μόνον ὁ ἴδιος διδάσκαλος, ἦταν καί καταπληκτικὸς μαθητὴς τῆς Ἀγγλικῆς, Περσικῆς, Σανσκριτικῆς καί ἄλλων πολλῶν ἀσιατικῶν διαλέκτων. Πολύ σύντομα, ἐγίνε τέλειος χειριστὴς πάντων τῶν τοπικῶν διαλέκτων.

Ἀφοῦ ἀπέκτησε, ἐν τῷ μεταξύ, πολλήν οἰκονομικὴ ἀνεση, ἀπεφάσισε νά ἐγκατασταθεῖ στὴν ἱερὴ πόλη τῶν Ἰνδιῶν, Μπενάρες. Ἐδῶ, ἀφοῦ ἐνδύθηκε τὴ στολή τῶν Βραχμάνων, παρέμεινε, γιὰ 40 χρόνια, μελετῶν τὰ ἠθη, τίς γλῶσσες, καί φιλολογία, μαζί μέ τούς σοφοὺς καί δοκιμότερους ἐκπροσώπους τῆς Βραχμανικῆς θρησκείας.

Ἐδῶ, ἐπετέλεσε τό μεγαλύτερο κατόρθωμα στὴν ἱστορία τῆς Βραχμανικῆς θρησκείας (μέ τὸν Ἑλληνισμό), ἀφοῦ κατόρθωσε νά μεταφράσει τὰ κείμενα τῶν συγγραμμάτων τῶν σοφοτέρων ἀντιπροσώπων τῆς στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα. Τώρα, ὁ Γαλανός ἔφθασε τό 70ο ἔτος τῆς ἡλικίας του. Ἐπιθυμία του ἦταν νά ἐπιστρέψει καί νά ἀποθάνει στὴν ἰδιαιτέρα του πατρίδα.

Ὅλο αὐτό τό διάστημα, ὁ Γαλανός διατηροῦσε συχνὴ ἐπικοινωνία καί ἐπαφή μέ τούς συγγενεῖς καί φίλους του. Κουρασμένος, ὅπως ἦταν, ἀπὸ τὴν ἀσκηση καί τίς σωματικὲς ἐκούσιες ταλαιπωρίες, ἀφησε τὴν τελευταία του ἀναπνοή, στίς 3 Μαΐου 1833, ἐκεῖ, στὴν ἱερά πόλη, ὅπου ἐζοῦσε χωρὶς νά ἀξιωθεῖ νά δεῖ ξανά τό χῶμα τῆς πατρίδας του, τούς συγγενεῖς καί φίλους του.

Στὴ διαθήκη του ὁμως ὁ Γαλανός ἐξεδήλωσε τὰ φιλόμουσα αἰσθήματά του πρὸς τὴν Πατρίδα του, κληροδοτήσας στὴν κυριωτέρα ἀκαδημία τῶν Ἀθηνῶν (Πανεπιστήμιο) τό ἡμισυ τῆς περιουσίας του καί ὄλους τούς τόμους τῶν μεταφράσεών του, τὰ βιβλία, χειρόγραφα καί λεξικό πολῦτιμο.

Άναμφίβολα, ο Γαλανός, παρόλο ότι διέμεινε μελετών και έντρυφών στις Βραχμανικές φιλολογίες και θεωρίες, παρέμεινε Έλληνας, Ορθόδοξος Χριστιανός, συμπέρασμα που βγαίνει μέσα από την τακτική αλληλογραφία του, μέ, τους κατά καιρούς, ιερομονάχους της Μονής Σινᾶ που τότε έξυπηρετούσαν τις θρησκευτικές ανάγκες των Ελλήνων Ορθοδόξων των Ινδιών.

Τάφηκε στο κοιμητήριο των Άγγλικανών στο Βαρανασή και, επί του τάφου του, χαραχθηκε η έξης έπιγραφή: «Ίερόν εις μνήμην Δημητρίου Γαλανού, Αθηναίου, οστις έτελεύτησεν έν Βαρανασή των Ανατολικών Ινδιών, ήλικίας 72 έτών».

Στόν Έλληνορθόδοξο Ναό της Μεταμορφώσεως, στην Καλκούτα, ο Πρωτοσύγκελλος, Άνανίας ο Σιναΐτης χάραξε τό έξης έπίγραμμα πάνω σέ ειδική πλάκα: «Ο έξ Ελλάδος Γαλανός Αθηναϊός τέθηκε Δημήτριος έν γῆ Ινδίας. Μουσών δ' ών φίλος ο άνήρ και παιδείας, λαμπρός κατέστη τῆ φήμη και τῆ κλήσει. Λιπών δέ τόνδε τόν πολύμοχθον βίον, απῆλθε εις ἄλυπον και άίδιον βίον. Ίστησι τοίνυν, εύγνωμοσύνη χάριν, ο άδελφιδούς αύτου τό δέ κενοταφεΐον, ο Παντελέων, εις άίδιον μνήμην».

Γιά πρώτη φορά, έγινε στην ιστορία τόσο βαθιά μελέτη, μετάφραση και σχολιασμός των κειμένων των βραχμανικών μυστηρίων και η άξία τους θεωρήθηκε άνυπολόγιστος από Γάλλους, Γερμανούς και Άγγλους ειδικούς περί την Ίνδολογίαν.

Οι μεταφράσεις κειμένων αρχαίων φιλοσόφων και ποιητών είδαν τό φώς της δημοσιότητας, για πρώτη φορά, μέσα από τά κείμενα του Δημητρίου Γαλανού.

Έδωσε την εύκαιρία στους Εύρωπαίους νά τά προσέξουν και νά προχωρήσουν στην συστηματική μελέτη αυτών των μοναδικών θησαυρών και κειμηλίων της Ινδικής γραμματολογίας και θρησκευτικής άξίας. Οι μεταφράσεις των έργων του Γαλανού άποτελούν μοναδικότητα και σταθμό στην ιστορία της Ινδικής φιλολογίας.

Τό όλο έργο του Γαλανού άποτελεί έκφραση της σοφίας και της εύσυνειδησίας που τον διέκρινε. Η συμβολή του Γαλανού άποτελεί ένα κολοσσιαίο άθλο μιας μοναδικής πρωτοτυπίας και άπαράμιλλης έξοικείωσης μέ την Ίνδολογία.

Τό κατόρθωμα του Γαλανού είναι ότι έφερε, για πρώτη φορά στην ιστορία, τη γνώση των μυστικών διδαγμάτων των άπορρήτων θεωριών των Βραχμάνων. Είναι δέ άκόμα οι μεταφράσεις του έξαιρετικό κόσμημα της Νεώτερης Έλληνικής Φιλολογίας.

Ένας άλλος Κεφαλλονίτης, πρωτοπόρος, είναι ο Ί. Φωκάς, που έζησε τον 16ο

αίωνα. Άφησε τή μνήμη ενός πρωτοπόρου θαλασσοπόρου μοναδικού για τίς επικίνδυνες αποστολές καί ανακαλύψεις του.

Ό Φωκάς υπηρέτησε, για περισσότερα από σαράντα χρόνια, στή ναυτική μοίρα τής Ισπανίας, πλούτισε υπερβολικά καί, τέλος, πτώχευσε. Άλλά δέν απογοητεύτηκε. Κατόρθωσε, μέ τήν πίστη καί τήν έπιμονή του, νά ανακαλύψει τή συντομότερη όδό πού θά ένωνε τούς δύο ώκεανούς – τόν Ειρηνικό καί τόν Άτλαντικό.

Σάν άριστος καί πολύπειρος έξερευνητής, θέλησε νά δοκιμάσει αυτό τό τολμηρό έγχείρημα, άφοϋ πήρε τήν έντολή από τόν άντιβασιλέα του Μεξικού. Τήν πρώτη επιχείρηση άκολούθησε ματαίωση, γιατί τά πληρώματα τών πλοίων έδειλίασαν.

Ή δεύτερη όμως άπόπειρα, πού ένγινε τό 1592 στέφθηκε μέ έπιτυχία, καί έτσι, μέχρι σήμερα τό σημείο εκείνο πού ανακάλυψε είναι γνωστό στους γεωγραφικούς χάρτες σαν Στενό ή Θάλασσα του Φωκά. Όπως καί τόσοι άλλοι Έλληνες πρωτοπόροι καί έξερευνητές, ο Φωκάς πέθανε άσημος, φτωχός καί ξεχασμένος.

Καί κάτι διαφορετικό, αλλά σχετικό κι αυτό, μέ τή μαχητικότητα καί τήν άνδρεία τών Έλλήνων πρωτεργατών: Είναι γνωστός ο πόλεμος τών Μπόερς, Όλλανδών άποίκων τής Νοτίου Άφρικής, πού έγκατεστάθηκαν εκεί, τόν 17ο αιώνα. Στή συνέχεια, προσετέθησαν καί άλλες χώρες, όπως ή Γερμανία, ή Γαλλία, οί Σκανδιναβικές χώρες καί, τέλος, ή Άγγλία πού θέλησε νά κατακτήσει τίς πλούσιες πηγές τής Άφρικής.

Στίς 15 Νοεμβρίου 1899, ο Τσώρτσιλ συνελήφθηκε αιχμάλωτος από τούς Μπόερς. Άνάμεσα σ' αυτούς πού συνέλαβαν τόν Τσώρτσιλ, ήταν κι ένας Έλληνας, πού έφερε τήν καταγωγή του από τήν Λειψ-Φιλιατών Θεσπρωτίας, γνωστός μέ τό όνομα Τζών Κώστας – Ιωάννης Παπακώστας. Ή ζωή του ήταν περιπετειώδης.

Έπήγε, κατ' αρχήν, στήν Αυστραλία (1895) καί, στή συνέχεια, έφθασε καί έξερεύνησε τίς ζουγκλες τής Κεντρικής Άφρικής καί, τέλος, πορεύτηκε στή Νότιο Άφρική, όπου έζησε τόν πόλεμο τών Άγγλων μέ τούς Μπόερς, τούς όποιους υποστήριξε, πολεμήσας μάλιστα γι' αυτούς. Λέγεται μάλιστα ότι, όταν συνελήφθηκε ο νεαρός, τότε, Τσώρτσιλ, ανάμεσα στους στρατιώτες τών Μπόερς ήταν ο Έλληνας Τζών Κώστας.

Ό Τσώρτσιλ έντυπωσιάστηκε από τήν παρουσία του εκεί καί είχε μιά «δραματική συνομιλία» μαζί του στό τέλος τής όποίας έπηρε τήν άπάντηση: «Ό Έλληνας πατρίδα έχει τήν έλευθερία καί όπου καί νά βρίσκεται πολεμᾷ γι' αυτήν».

Ή ζωή του, στή συνέχεια, μοιάζει σαν μύθος· φυλακίζεται καί στέλλεται από τούς Άγγλους αιχμάλωτος στήν Κεϋλάνη, επιστρέφει στή Ν. Άφρική καί έγκαθίσταται

στό Στέλλεμπος όπου ανοίγει τό καφενεῖο τῆς Καλῆς Ἐλπίδος, τό ὁποῖο ἔγινε κέντρο διερχομένων προσωπικοτήτων τῆς Ν. Ἀφρικῆς.

Τό 1911, βρέθηκε στήν Ἠπειρο, όπου πολέμησε ἐθελοντής· ἦταν μάλιστα ἀπό τούς θερμούς ὑποστηρικτές φιλελευθέρους τῆς Ἠείρου καί, μετά τήν ἐπικράτηση τῶν βενιζελικῶν, τό 1920, ἐγκατέλειψε τήν Ἑλλάδα καί ἐπέστρεψε στή Ν. Ἀφρική, όπου ἀπέθανε τό 1932. Θεωρεῖται μέγας εὐεργέτης τῆς γενέτειράς του, ἀφοῦ προσέφερε τεράστια χρηματικά ποσά, γιά κοινωφελῆ ἔργα.

Πολλά ἄλλα ὀνόματα Ἑλλήνων πού διέπρεψαν σέ μακρινές χῶρες, χάρις στήν ἰδιοφυΐα καί τήν ἐργατικότητά τους, μπορούμε νά παρουσιάσουμε, γιά νά ἀντιληφθοῦμε καλύτερα τό μέγεθος τῆς προσφορᾶς τους καί τή συμβολή τους στήν ἀνάπτυξη τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί πνεύματος.

Ἀλλά, γιά τήν ὥρα θά περιορισθοῦμε σ' αὐτούς, πού προαναφέραμε πού εἶναι ἕνα ἀντιπροσωπευτικό ὑλικό πρός τήν κατεύθυνση αὐτή. Βλέπουμε, ἔτσι, καθαρά καί ξάστερα ὅτι ὁ Ἕλληνας, ἀπό ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀλλά καί μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, εἶναι ἀνθρωπος τῶν μεγάλων κατακτήσεων καί κατορθωμάτων.

Ἐχει μέσα του τή ζωτικότητα καί τήν ἀγάπη, γιά μεγάλα ἔργα καί, πρό παντός, γίνεται φορέας τοῦ γνήσιου ἑλληνικοῦ πνεύματος καί θέλει συνεχῶς νά τό προβάλλει, νά τό χρησιμοποιεῖ ἔτσι, ὥστε νά ὠφελοῦνται καί ἄλλοι λαοί καί φυλές τῆς γῆς.

Οἱ σκαπανεῖς, λοιπόν, αὐτοί Ἕλληνες, ἀπ' όπου πέρασαν, ἀφησαν τά ἴχνη τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ ἀποδημία εἶναι ἴδιο τῶν Ἑλλήνων πού δοξάζουν καί τιμοῦν τό ὑπερ' ὄνομα τῆς Ἑλλάδας.. .

(συνεχίζεται ...)

Πηγή: romfea.gr